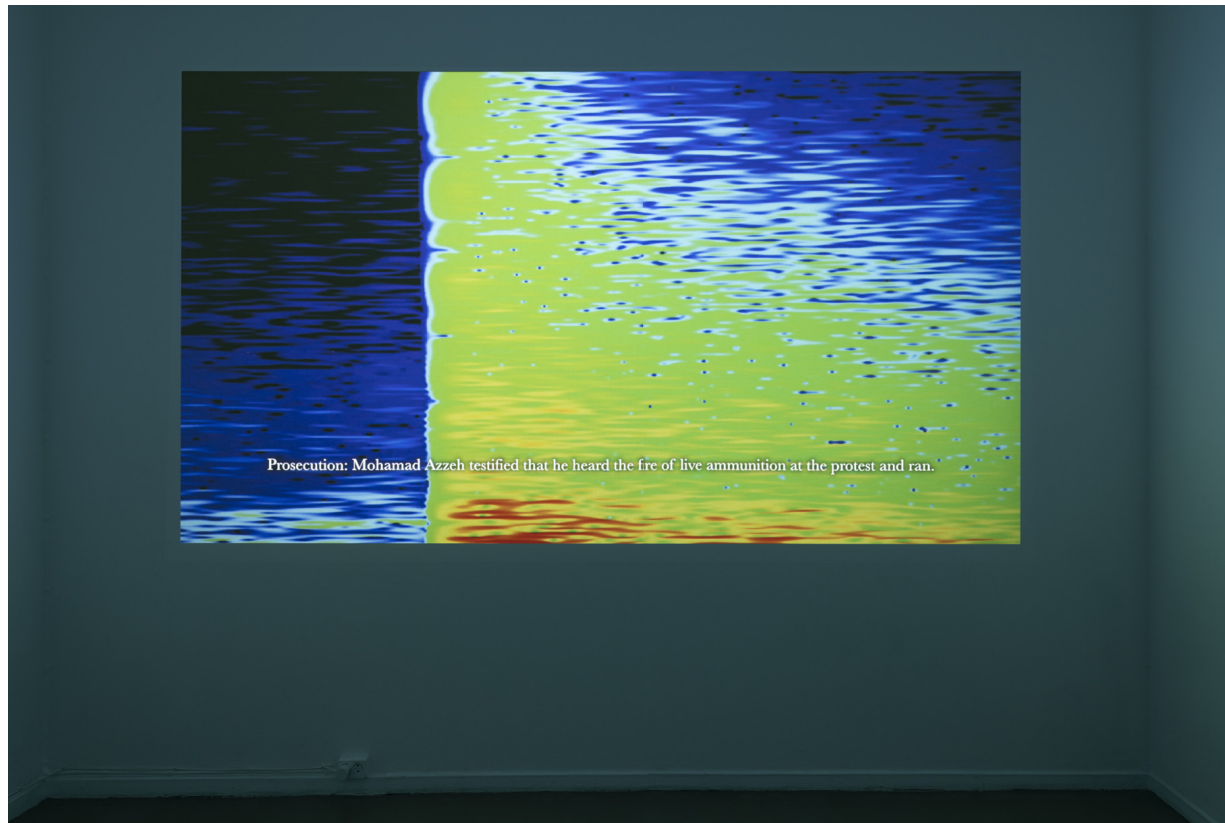

SARA KORSHØJ CHRISTENSEN: A-ZS - UNVOICED ANSWERS, RESOLUTIONS AND POTENTIAL DISASTERS, 2019.

Bevisets estetikk: Lawrence Abu Hamdan oversetter fra lyd til bilde i videoen *Rubber Coated Steel*.

KUNST

Vi må snakke sammen

Øversettelse kan vise seg å være vår tids viktigste ferdighet.

Seks kunstnere
HØVDINGENS KJÆRE
SQUAW FÅR LITT PIZZA I
MEXICO BY
 Kurator: Martina Petrelli
 Akershus Kunstsenter, Lillestrøm
 15. november - 22. desember

To svære speil med tekst på henger i en sal på Akershus kunstsenter. På nært hold blir det klart at begge er basert på avisforsider.

Den ene heter *Hindostan. Zeitung für die indischen Kriegsgefangenen*, altså «avis for de indiske krigsfangene» på tysk. Den andre heter, enda mer overraskende sett med dagens blikk, *El-Dschihad*, og har undertittelen *Zeitung für die muhammedanischen Kriegsgefangenen*. På norsk: Jihad – avis for de muslimske krigsfangene. Passe vellykket postmoderne fremtidsvisjon, kunne man kanskje tenke. Men avisene er helt autentiske, og ble gitt ut for over hundre år siden.

Sommeren 1915 ble den første aktive moskeen på tysk jord åpnet i en fangeleir i Berlin. Drøyt 40 000 muslimske soldater satt fanget i «Halvmåneleiren» og en søsterleir i den tyske hovedstaden. De var sendt i krigen fra franske og britiske kolonier, og fra den tatarske minoriteten i Russland. Avisene, som kom ut frem til 1918, var et forsøk på å få dem til å skifte side, over til tyskerne og deres muslimske allierte i Tyrkia. «Suksessen anses som moderat», heter det lakonisk i det tyske nettleksikonet *Enzyklopädie des Islam*.

De som har funnet frem denne perspektiv-flyttende biten av historien, er det internasjonale kollektivet Slavs & Tatars, som har spesialisert seg på underfundige fremvisninger av hvor porøse de språklige og sosiale grensene egentlig er i området mellom Berlinmuren og den kinesiske mur. Til årets kunstbiennale i Venezia har de blant annet laget en tyrkisk-tysk pickles-bar, der slitne kunstnere kan sette seg ved en syltelakefontene og drikke en flaske av laken agurker blir syltet i (angivelig et effektivt bakrusmiddel).

Synlig lyd. Det politiske budskapet er mye mindre tvetydig hos den andre kunstneren som del-

tar både på Lillestrøm og i Venezia, Lawrence Abu Hamdan. Det betyr på ingen måte at hans arbeid er mindre sofistikert.

Om det finnes et korn av optimisme i Hamdans arbeider, ligger det i insisteringen på at sant og usant er meningsfulle kategorier.

Hamdan er en slags akustisk detektiv. En av hans fremste styrker er at han i verk etter verk klarer å omforme lyd materialet han jobber med, til visuelle uttrykk som treffer både hodet og magen.

Filmen *Rubber Coated Steel* tar utgangspunkt i en etterforskning han utførte i samarbeid med gruppen *Forensic Architecture*, etter at to palestinske ungdommer ble skutt av israelske soldater på Vestbredden i 2014. Ved hjelp av nitide analyser av lydopptak fra hendelsen, konkluderer han med at soldatene brukte

utstyr beregnet på «ikke-dødelige» gummikuler, for å skjule at de faktisk skjøt med skarpt.

Lyden av skuddene vises som taggete avtrykk i blått, rødt, gult og grønt, som om de var fotografert med et varmesøkende kamera. Hamdan legger dem frem for et slags tribunal, og blir forhørt om hva de viser. Men det får vi hverken se eller høre. Dialogen foregår bare i undertekstene, mens bildebevisene kjøres frem og tilbake på klakkende skinner i taket på en innendørs skytebane.

De mange lagene av oversettelse, frem og tilbake mellom lyd, bilde og tekst, gjør seerne delaktige i å tvile og tolke. Om det finnes et korn av optimisme i Hamdans arbeider, ligger det i insisteringen på at sant og usant er meningsfulle kategorier, og at de kan skilles fra hverandre, også i en tid der løgnen stadig vinner nytt terreng.

Vi vil ha en blå ballong. Utstillingens tema er språk i ganske vid forstand. Det medfører behov for en hel del forklaring, noe som alltid er et dilemma for dem som lager utstillinger. Kleber de opp masse tekst på veggen, får halve publikum kink i nakken og mister motet allerede før de ser på

kunsten. Andre blir derimot fylt av indre jubel ved synet av en tykk katalog. De syv A4-sidene som deles ut her er vel et greit kompromiss.

Andrea Bakketun viser blant annet en konstruksjon der luft fra en blå ballong får en blokkføyte til å tute med uforutsigbare mellomrom. Det er deilig uformelt i seg selv. De som leser teksten, får vite at luften styres av et mikroskop som sender et signal hver gang mikroorganismer beveger seg i et lite kar fylt med sølevann fra kunstnerens hage.

Et kunstverk som slik kan skape undring på to helt ulike nivåer – «joss, hva skjer her?» og «verden er et komplisert og vidunderlig sted» – må sies å være vellykket.

Kleber de opp masse tekst på veggen, får halve publikum kink i nakken og mister motet allerede før de ser på kunsten.

Et alfabet av hender. Sara Korshøj Christensens finurlige skulpturer gir utstillingen et oppkvikkende snev av pop. Øyet inni en pyramide, som brukes både av frimurere og på dollarsedler, er et fast element i konspirasjonsteorier. I to av Christensens skulpturer spretter det frem som troll i eske, malt i strålende gult og rosa. Et passende symbol på hvordan overvåkingssamfunnet inntok livene våre, utkledd som spill og lek.

I en hylle står 26 brune keramikkhender i ulike positurer. Hver av dem viser en bokstav i tegnspråkalfabetet, men de er plassert i tilfeldig rekkefølge. Kommunikasjonens grunnemener er tilgjengelige for oss, men vi trenger også at de sorteres i en sammenheng vi kan forstå.

Om dette virket gravalvorlig, skal det nevnes at hver hånd har fått malt et lite ansikt på én eller flere fingre, så de minner mest av alt om den flyvende, snakkende hansen i Beatles-filmen *Yellow Submarine*. Som den, er de både morsomme og mildt truende. Kan man be om mer?

Eспен Hauglid

Kunstkritikk søker ansvarlig redaktør/daglig leder

Søknadsfrist: 10. desember 2019
 Se full utlysning på kunstkritikk.no